

Bundesministerium
für Bildung
und Forschung

Bildungsketten

Довідник для батьків: Професійна освіта в Німеччині

Батьки-іммігранти підтримують дітей на початку професійного життя

УКРАЇНСЬКА – UKRAINISCH

Зміст

Передмова	2
«Я переконана у перевагах дуальної професійної освіти»	4
Стисло про дуальну професійну освіту	5
Професійна освіта: успішний старт	6
Часто корисною виявляється практика	7
Шлях до омріяної професії.....	8
Агентство зайнятості – надійний партнер у виборі професії	10
Професійні палати – важливі установи з питань професійної освіти	11
Манівцями до хепі-енду	12
Підтримка під час професійної освіти	14
Походження як шанс: бонуси двомовності	16
Нетиповий вибір професії	18
Відкрито багато шляхів	22
Спочатку професійне навчання, потім – вища освіта	23
Інші контактні особи й організації	24
Відбиток	25

Передмова

Чого ви бажаєте своїм дітям після закінчення школи? Численні можливості, що відкриваються перед ними після випуску з загальноосвітніх шкіл, часто відомі не всім. Добра професійна освіта є надійною основою для успішного початку трудового життя. Яким шляхом мають піти ваші діти після школи? Що краще – закінчити побільше класів у школі чи раніше почати пошук місця для отримання професійної освіти? А може, найправильнішим буде навчання в університеті? У цей важливий період дівчата і хлопці часто шукають поради в батьків, аби прийняти правильне рішення для свого майбутнього.

У цій брошурі для тих, хто переїхав до Німеччини, представлено можливості отримання освіти в нашій країні. Вона розповідає, як працює система професійного навчання в Німеччині та як ви можете допомогти своїй дитині обрати професію. Поруч із цим ви знайдете інформацію про те, де ви як батьки можете отримати пораду й підтримку, аби ще краще допомогти своїй дитині. У своїх розповідях сім'ї з різних країн діляться досвідом про те, як вони супроводжували своїх дітей під час переходу від школи до професії.

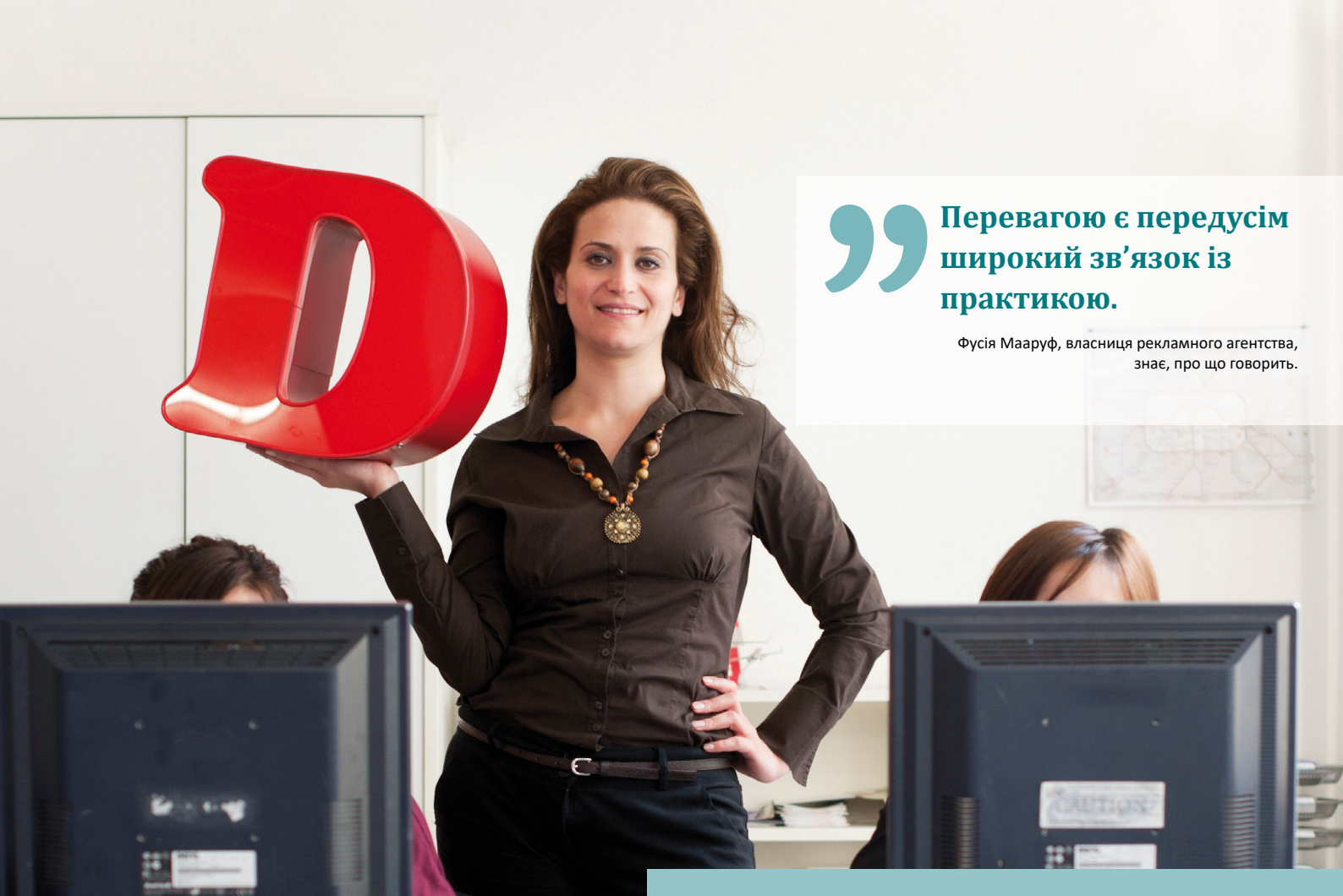
Фундаментом для досягнення успіху в майбутній професії в Німеччині може стати, наприклад, отримання кваліфікації майстра або вищої освіти. Чимало шляхів ведуть до цієї мети. Усі, хто вже почав працювати, можуть забезпечити кар'єрне зростання через підвищення кваліфікації в рамках професії.

Отримуючи інформацію з питань професійного навчання, ви як батьки зможете допомогти своїм дітям знайти свій шлях. А для того, щоб упоратися з роллю консультантів у цьому завданні, вам самім необхідно скористатися різноманітними пропозиціями підтримки.

Бажаємо вам приємного читання цієї брошури, а вашим дітям – успіху в майбутній професії!

Федеральне міністерство освіти та наукових досліджень

” **Перевагою є передусім широкий зв’язок із практикою.**

Фусія Мааруф, власниця рекламного агентства, знає, про що говорить.

У своєму рекламному агентстві «Хаят» у Берліні Фусія Мааруф готує майбутніх офіс-менеджерів.

«Я переконана у перевагах дуальної професійної освіти».

«Мій досвід свідчить про те, що молодим людям потрібні приклади для наслідування й підтримка. Через це батьки і в питаннях освіти відіграють велику роль – тому краще, щоб вони починали надавати підтримку якнайраніше, а не безпосередньо перед закінченням школи. Це – найголовніше. Треба послідовно іти до мети, постійно пропонуючи допомогу. Мої батьки поступали саме так, і я вдячна їм за те, що вони донесли до мене, наскільки важливо добре закінчити школу й отримати професійну освіту.

Я переконана в перевагах дуального професійного навчання. Адже здобувачі такої форми освіти мають унікальну можливість поєднати практичні й теоретичні знання. Перевагою є передусім широкий зв’язок із практикою. Упродовж усіх років навчання відбувається інтеграція в колектив фірми і знайомство з організацією всіх робочих процесів. Крім того, після навчання існують великі шанси на те, щоб залишитися в компанії, у якій тебе навчали, тобто отримати постійне місце роботи».

Переваги дуальної професійної освіти для молодих людей

- Великий вибір можливих професій
- Отримання грошей уже під час навчання
- Визнаний диплом про професійну освіту
- Добрі шанси на ринку праці

Стисло про дуальну професійну освіту

Для початку пропонуємо ознайомитися з ключовими поняттями й основною інформацією про дуальну професійну освіту:

Договір про здобуття професійної освіти

У договорі про здобуття професійної освіти визначаються права й обов'язки здобувачів і підприємства/фірми/установи, що проводить навчання. Договір підписується обома сторонами. Також у договорі визначаються розмір оплати, тривалість навчання й іспити, що необхідно скласти.

Іспити

Під час навчання необхідно скласти два іспити. Після проходження першої половини навчання учні складають проміжний, а в кінці – випускний іспит. Визнаний у всій Німеччині диплом підтверджує успішне закінчення навчання за професією.

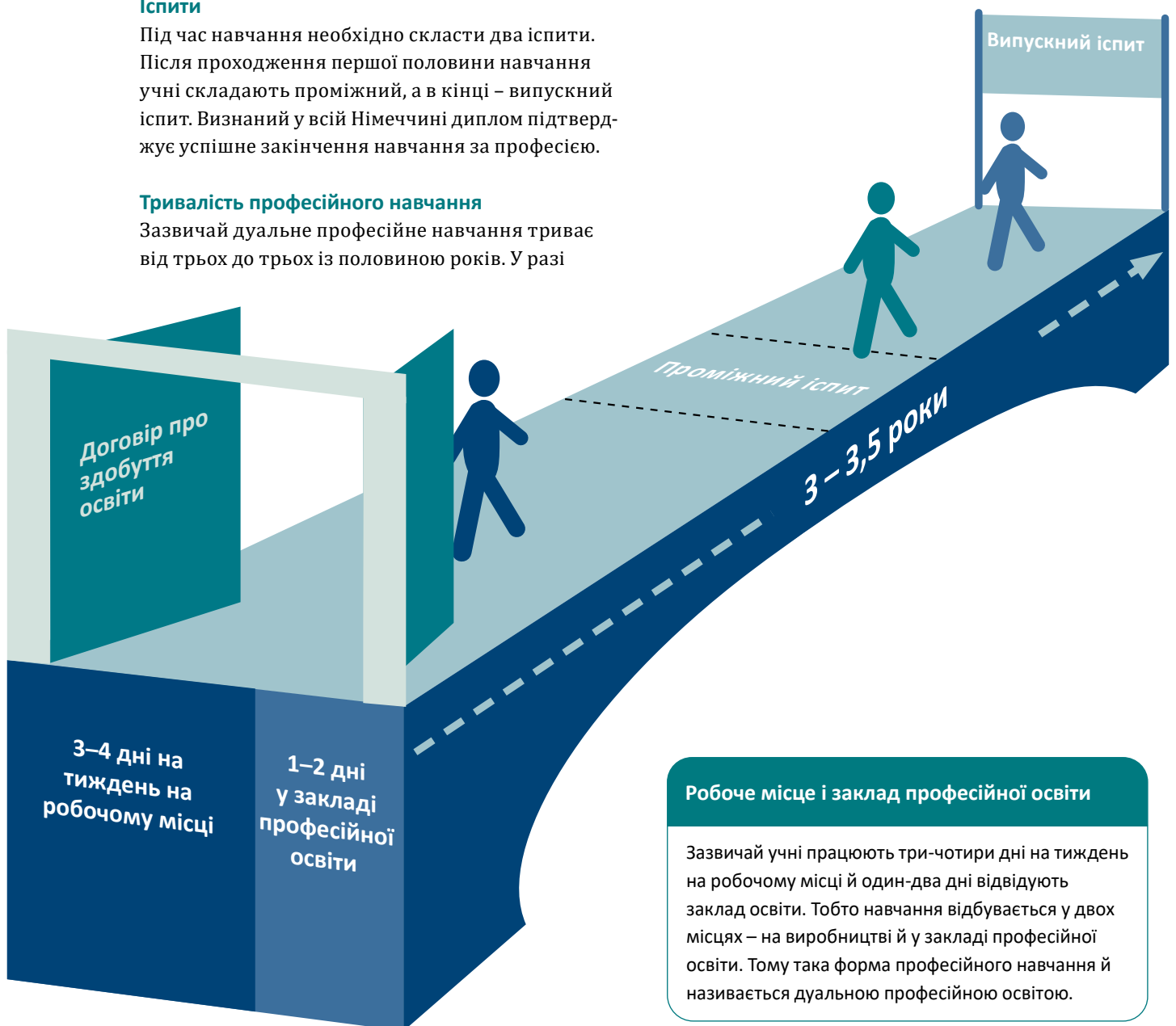
Тривалість професійного навчання

Зазвичай дуальне професійне навчання триває від трьох до трьох із половиною років. У разі

наявності попередньої професійної або шкільної підготовки або дуже добрих успіхів під час навчання його тривалість може бути скорочена.

Професійне навчання зі скороченим днем

Гнучка організація навчального часу дозволяє отримати шанс на оволодіння професією, наприклад, молодим матерям або батькам, які мають сім'ю.

Професійна освіта: успішний старт

Яка професія підходить моїй дочці або моєму сину? Це – серйозне й важливе запитання, до обговорення якого разом із дитиною вам як батькам треба підійти ще у школі, починаючи з сьомого класу.

Для навчання за дуальною формою можна обрати одну з понад 300 професій. Поруч із цим існує ще велика кількість спеціальностей, яких навчають у школі. Поміркуйте разом – які сильні сторони має, чим цікавиться ваша дитина? Які таланти проявляє ваша дочка або ваш син? Може, ваша дитина вміє добре працювати руками? Або любить піклуватися про інших? Відповіді на ці запитання дадуть перші підказки щодо того, у якій галузі або професійній сфері вам разом із дитиною треба шукати спеціальність, яку варто здобути та яка підійде їй.

Що таке практика?

Практика під час навчання у школі триває зазвичай два-три тижні. Учні відвідують підприємство/фірму/установу, отримують враження про робочі будні і ближче знайомляться з певною галуззю або конкретною професією. У більшості шкіл виробнича практика вноситься у навчальний розклад, починаючи з восьмого класу.

Для тих, хто шукає професію та місце для оволодіння нею, є чимало можливостей отримати інформацію й консультації. Основні джерела й установи, до яких можна звернутися, представлено в цьому розділі. Про те, наскільки різними можуть бути шляхи до успіху, свідчать приклади Янніса Папатанасіу й Валерії Ренгевич.

Як ви можете підтримати свою дитину у виборі професії?

- Слідкуйте за оцінками у школі – чим краще свідоцтво, тим більше шансів на отримання місця для навчання.
- Зустрічайтеся із вчителями, відвідуйте батьківські збори. На них зазвичай можна отримати інформацію про можливості вибору професії.
- Обговорюйте можливості й шанси проходження практики, аби знайти підходящу професію.
- Відвідуйте разом із дитиною інформаційні заходи на кшталт ярмарків професійної освіти.

Часто корисною виявляється практика

Дурміс Озен Пальма – вчитель і координатор із питань професійної орієнтації в одній із шкіл Гамбурга. Він розповідає, наскільки важливою є практика та яку роль відіграють батьки у виборі професії.

Ви надаєте учням консультації з питань професійної орієнтації. З яким досвідом вам довелося зіткнутися?

Мій досвід говорить про те, що учні часто самі не знають точно, ким хочуть бути. Існує близько 330 професій для навчання за дуальною формою, але багато кому відомі, на жаль, лише деякі з них. Треба щось робити, аби краще познайомити їх із розмаїттям професій.

Чи важливу роль відіграє в цьому практика?

Так, саме тому наша школа надає велике значення тому, щоб учні мали якнайбільше практики. Це – добра можливість подивитися на робочі будні професій, що цікавлять їх. Але молоді люди мають відносно вільний вибір і на цьому етапі не повинні ухвалювати якісь рішення. Дехто після проходження практики розуміє, що та професія – не для них. Це – один із аспектів професійної орієнтації. Крім того, у багатьох випадках практика стає вхідним квитком на виробництво й, можливо, шансом на отримання місця для професійного навчання в майбутньому.

Як батьки можуть підтримати своїх дітей?

Важливо, аби передусім діти побачили, що батьки цікавляться їхніми справами. Батьки можуть, наприклад, запропонувати доньці або сину пошукати відповідну інформацію або потурбуватися про місце для практики – на кшталт: «А як там щодо...?». Також батьки можуть звернути увагу дітей на різноманітні професійні сфери у колі сім'ї та знайомих.

Чого у справі професійної орієнтації очікує від батьків школа?

Нам потрібна підтримка батьків, оскільки школа не може робити все самотужки.

Як моя дитина може отримати місце для проходження практики?

- Подумайте разом, яка професія та яка фірма могли б бути цікавими для проходження практики.
- Зверніться безпосередньо до класного керівника.
- Почитайте разом із дитиною оголошення про місця, де можна отримати професію.
- Поспитайте фірми, розташовані поблизу.
- Skorистайтеся власними контактами. Розпитайте родичів, друзів і колег по роботі, чи немає на якійсь фірмі місце для проходження практики.

„Інколи після проходження практики розумієш, що професія – не для тебе. Але це – один із аспектів професійної орієнтації.

Дурміс Озен Пальма радить ознайомитися з максимальною кількістю професійних сфер.

” Я маю володіти комп’ютером так само добре, як і працювати руками.

Янніс Папатанасіу, 21, здобувач професії спеціаліста-мехатроніка з ремонту автомобілів

Янніс Папатанасіу – здобувач професії мехатроніка з ремонту автомобілів на підприємстві «Мотор Фріче» у Кельні

Шлях до омріяної професії

«Період навчання у школі дався мені важко. Але мої батьки завжди були поруч і мотивували мене не здаватися. Зараз, коли минув певний час, я дуже вдячний їм за це.»

Я завжди хотів стати мехатроніком із ремонту автомобілів і проходив практику на різних станціях автосервісу ще під час навчання у школі. Мій вчитель порадив мені піти практикантом на нинішнє навчальне підприємство. Ще під час практики мені запропонували укласти договір про здобуття професії. Просто один із спеціалістів автосервісу зразу побачив, що я вже багато чого можу.

Перші дні навчання були незвичними. Доводилося кожного дня рано вставати і працювати до пізнього півдня, спочатку до цього довелося звикати. Добре, що в кінці кожного місяця я отримую гроші. Найбільше мені подобаються складальні роботи. Звісно, що іноді в навчанні буває і стрес – наприклад, коли навалюється багато завдань. Щодо майбутнього в мене вже є певні плани – з часом хотів би вивчитися на майстра».

Магдаліні Цика, мати Янніса

«У школі в Янніса було дуже багато проблем. Він страждає на легастенію й потребував багато сторонньої допомоги й додаткових занять. У нього завжди була мрія стати мехатроніком і ремонтувати автомобілі. Тому коли він учився у школі, я бігала по автомайстернях. Потім ми писали заяви, він ходив до автосервісів на співбесіди.

І взагалі було непросто. Довелося стукати в багато дверей, щоб зрозуміти, яка підтримка існує та як я можу йому допомогти. Для мене було ясно – ми вичерпаємо всі можливості, аби він зміг працювати за омріяною професією. І я зрозуміла одну річ – якщо батьки хвилюються за свою дитину й цікавляться нею, вони знайдуть для неї відповідну підтримку в пошуку доброго місця для отримання професійної освіти».

Проходження первинної кваліфікації – особлива форма практики

Молоді люди, які закінчили загальноосвітню школу, але ще не знайшли заклад для професійного навчання, можуть узяти участь у проходженні первинної кваліфікації (EQ). Така виробнича практика організується агентством зайнятості і триває від шести до дванадцяти місяців. Молода людина укладає з фірмою/установою договір про проходження практики й отримує щомісяця платню. У кінці фірма/установа видає практиканту свідоцтво, за запитом професійна палата видає сертифікат про здобуту кваліфікацію. Додаткову інформацію можна отримати в агентстві зайнятості поблизу з вами, яке можна знайти за адресою arbeitsagentur.de.

” Я хотіла дати йому можливість працювати за професією, про яку він мріяв.

Магдаліні Цика радіє, що її син за допомогою сім'ї розпочав кар'єру.

Агентство зайнятості – надійний партнер у виборі професії

Агентство зайнятості підтримує у виборі професії, інформує про можливості професійної освіти й безкоштовно допомагає в пошуку місця для навчання.

Консультації з питань вибору професії

Зустріч із консультантом з питань вибору професії в агентстві зайнятості допоможе вам і дитині зорієнтуватися у професіях і знайти місце для професійного навчання. Записатися на співбесіду можна по телефону. За адресою arbeitsagentur.de ви знайдете агентство зайнятості недалеко від себе.

Відвідування центру інформації про професії

Центри інформації про професії (BIZ) ви можете відвідати без попереднього запису. Там можна отримати багато інформації про різні професії та можливості професійного навчання. Також ви знайдете там інформаційні матеріали двома мовами, що допоможуть вам зорієнтуватися.

Інформація в мережі

- На сайтах berufenet.arbeitsagentur.de та berufe.tv можна отримати докладну інформацію щодо різних професій.
- Сайт planet-beruf.de надає можливість дізнатися більше про сильні сторони людини і зрозуміти, у чому полягають її професійні інтереси. Також тут є спеціальна інформація для батьків, зокрема, брошури й інформаційні бюлетені.
- На сайті jobboerse.arbeitsagentur.de пропонується велика кількість місць для практики й дуального професійного навчання.
- Заклади професійної освіти можна знайти на сайті kursnet.arbeitsagentur.de.

Професійні палати – важливі установи з питань професійної освіти

Професійні палати є представництвами підприємств/фірм певних професійних сфер у регіонах. Вони відповідають за багато речей у професійній освіті: реєструють договори про здобуття професійної освіти, консультують наставників і здобувачів освіти, приймають іспити.

Поруч із торговельно-промисловими палатами (ІНК, див. ihk.de) і ремісницькими палатами (НWK, див. zdh.de/ueber-uns/organisationen-des-handwerks/handwerkskammern) є ще сільськогосподарські палати, палати адвокатів і палати лікарів.

Чимало палат влаштовують на своїх інтернет-сторінках онлайн-біржі з питань професійної освіти. Тут молоді люди можуть ознайомитися з актуальними пропозиціями місць для навчання й отримати поради щодо вибору професії.

Часто також оприлюднюються дати проведення регіональних бірж, на яких фірми представляють свої можливості професійного навчання.

Торговельно-промислові палати мають також централізовану біржу місць для навчання: ihk-lehrstellenboerse.de.

Інформацію про ремісницькі професії можна знайти тут: handwerk.de.

” Про мою сьогоднішню професію раніше я навіть не чула.

Валерія Ренгевич знайшла підходящу професію для навчання.

Валерія Ренгевич – здобувачка професії спеціаліста з обладнання для виробництва харчової продукції на хлібопекарському комбінаті «Лікен» у Людерсдорфі

Манівцями до хепі-енду

Валерія Ренгевич знайшла місце для навчання професії завдяки консультації в окружному об'єднанні ремісників, що входить у структуру ремісницької палати. Надійною опорою для Валерії була активна підтримка з боку матері.

«Спочатку я хотіла стати лаборанткою в хімічній галузі й шукала можливість отримати професійну освіту в цій сфері, та на жаль, нічого з цього не вийшло. Тоді я поїхала на консультацію в окружне об'єднання ремісників до Шверіна. Почувалася там дуже невпевнено, адже одну за одною отримувала відмови. Я подумала – може, це через те, що німецька мова для мене нерідна, і хотіла перевірити, чи грамотно написала заяву. Тобто хотіла ще раз проглянути всі свої заяви на навчання.

В окружному об'єднанні ремісників мені порадили придивитися до такого напрямку, як обладнання для виробництва харчової продукції. Про таку професію раніше я навіть не чула. Тож я діві-

далася про неї побільше ще й у центрі інформації про професії. І коли побачила, що ця спеціальність пов'язана з хімією, а робота в лабораторії належить до кола виконуваних завдань, я вирішила подати заяву на хлібопекарський комбінат «Лікен». Коли все вийшло, я була на сьомому небі від щастя.

Весь цей час до і в період навчання підтримку і серйозну допомогу мені надавала мама. Для мене це було важливо. Наприклад, узимку вона впродовж місяця постійно відвозила мене на роботу, тому що велосипедом по снігу туди було не проїхати. Або якщо у мене видавався поганий день, вона була поруч, і я могла виговоритися, вилити душу».

Наталія Вільм, мати Валерії

«Я намагалася підтримати Валерію під час пошуку місця для здобуття професії як тільки могла. Практично всюди була поруч. Декілька разів відвідувала з нею ярмарок професійної освіти. Ми обговорювали вдома галузі, які могли б їй підійти. Якийсь час було справді дуже важко, бо їй надійшло так багато відмов. Вона в усьому розчарувалася й запитувала мене, що ж їй робити. Я переживала разом із нею, хвилювалася за її майбутнє. Адже не хотіла, щоб вона стала безробітною.

А потім я поїхала з нею в окружне об'єднання ремісників і дуже зраділа тієї миті, коли побачила, що нею буде опікуватися персональний консультант – я зрозуміла, що для моєї дитини щось зроблять. Коли вона отримала місце для навчання на комбінаті «Лікен», я святкувала разом із нею і стрибала до стелі від радощів.

Думаю, це справді добре, що в Німеччині є так багато шансів отримати потрібну консультацію. Людині допомагають, шукають вихід із ситуації. Не так, як у багатьох інших країнах. Тут для молодих людей стільки можливостей – треба просто проявити ініціативу».

” Я була рада, що Валерії допомогли.

Наталія Вільм була надійною опорою для своєї доньки Валерії.

” Я будь-що хотів
вчитися й отримати
професію.

Мухамад Хай Хасан отримав допомогу через ініціативу VerA.

Мухамад Хай Хасан завершив навчання на менеджера з питань туризму в одному з туристичних агентств.

Підтримка під час професійної освіти

Існують різні організації, що підтримують здобувачів освіти. Передусім вони допомагають молодим людям успішно завершити професійне навчання. Один із наших прикладів – Мухамад Хай Хасан. Для нього опанування професії стало серйозним викликом через німецьку мову, передусім через фахову термінологію. Оскільки він будь-що хотів стати менеджером із туризму, на допомогу йому прийшла ініціатива VerA. Завдяки їй він зміг досягти мети й почати працювати за професією своєї мрії.

«У Сирії я вивчав туристичний менеджмент у виші. Тож коли 2015 року потрапив до Німеччини, хотів стати менеджером із туризму. 2018 року я знайшов місце для навчання в одному з туристичних агентств у місті Арнсберг. Знав, що буде непросто. Німецька мова важка, передусім – у професійній школі. Але я будь-що хотів учитися й отримати професію. Через ініціативу VerA я

познайомився зі своєю менторкою Барбарою Гохштайн-Юнг. Ми регулярно зустрічалися й обговорювали мої питання. З нею я багато що почав розуміти краще. Дізнавався більше про німецьку культуру, розповідав їй про Сирію. І з успіхом завершив навчання. Сьогодні я все ще працюю на фірмі, де навчався».

Барбара Гохштайн-Юнг, менторка здобувачів освіти від ініціативи VerA

«За освітою я спеціаліст зі збуту й постачання, маю багаторічний досвід роботи. Декілька років тому я подумала, що молоді люди могли б добре скористатися моїми знаннями. Тому 2018 року я зареєструвалася у Службі старших експертів (SES) менторкою здобувачів освіти. З того часу я підтримую на громадських засадах молодих людей під час їхнього професійного навчання.

Мухамад Хай Хасан і я на першій же зустрічі відчували емоційний контакт і зрозуміли, що зможемо легко спілкуватися. Тож ми відразу взялися до роботи. Крок за кроком ми дуже добре просувалися вперед. Спочатку зосереджувалися на справі, потім говорили про різні культури, обмінювалися інформацією про Сирію й Німеччину. Для мене це також стало культурним збагаченням. Я й не розраховувала на таке.

Абсолютним успіхом для мене було те, що Мухамад Хай Хасан так успішно завершив навчання і його залишили працювати в туристичному бюро. Я справді пишаюся цим. Відчуття майже таке, що ми удвох склали той іспит. Чудово, що ми й досі залишаємося в контакті».

Куди звертатися

- Ініціатива VerA (Запобігання припиненню навчання) в разі потреби забезпечує супровід молодих людей у навчанні на громадських засадах і допомогу в розв'язанні особистих проблем і питань. Додаткова інформація: vera.ses-bonn.de.
- Важливими контактними особами з будь-яких питань щодо навчання є консультанти із професійної освіти у професійних палатах. Вони надають консультації і супровід молодим людям і батькам.
- Допомога у професійній освіті забезпечує молодим людям індивідуальне сприяння до й під час навчання. Наприклад, у вигляді додаткових занять, якщо уроки у школі даються важко. Допомога надається й у разі виникнення конфліктів на робочому місці або особистих проблем, якщо вони заважають навчанню. У разі зацікавленості звертайтеся за консультацією до агентства або центрів зайнятості. Додаткова інформація: arbeitsagentur.de.

Робота в тандемі дозволяє опрацьовувати індивідуальні питання.

Барбара Гохштайн-Юнг, менторка здобувачів освіти від ініціативи VerA

Походження як шанс: бонуси двомовності

Молоді люди із сімей іммігрантів часто говорять двома мовами й зазвичай добре орієнтується у двох культурах. Ці компетенції вони можуть використовувати й у професійному житті. Той, хто поруч з німецькою впевнено володіє іншими мовами, має повідомляти про це в документах і під час співбесід. Багато фірм цінують двомовність і міжкультурну компетентність, адже вони можуть стати ключем до нової клієнтури.

В особі Хавви Тірякі ми представляємо молодую жінку, яка в пошуку місця для отримання професійної освіти скористалася як бонусом своїм турецьким корінням. Вона отримала місце в турецькому банку, оскільки говорить і пише німецькою й турецькою мовами. Її батьки по-справжньому пишаються цим.

” **За цей час я справді поліпшила знання мови, і це є моєю метою – постійно чогось навчатися.**

Хавва Тірякі, 22, здобувачка професії діловода банку

«Коли я переходила до середньої школи, то не мріяла ні про яку професію. Але під час шкільної практики зрозуміла – це має бути щось, де я могла б багато контактувати з людьми. У пошуку місця для навчання я писала в абсолютно різні організації. І завжди зазначала, що виросла у двомовному середовищі, навіть якщо мене й не питали про це окремо.

Одного дня я знайшла в інтернеті оголошення банку «Зіраат» у Штутгарті, що шукав учнів. Це був мій шанс! Зараз я вчуся на діловода банку й можу водночас використовувати і вдосконалювати свою турецьку мову. За цей час я справді поліпшила знання мови, і це є моєю метою – постійно чогось навчатися. У нашій сім'ї завжди було ясно, що мій брат і я маємо отримати професійну освіту. Так само, як і мій батько – він вивчився в Німеччині на промислового механіка. Наші батьки кажуть: «Завдяки цьому ви матимете в руках щось надійне».

Держава як роботодавець

Державна служба має намір збільшити кількість співробітників іноземного походження. На інтернет-сторінці wir-sind-bund.de молоді люди й батьки всіх національностей можуть знайти інформацію щодо різних можливостей здобуття професійної освіти.

Хавва Тірякі – здобувачка професії банківського діловода в банку «Зіраат» у Штутгарті

Вейсель і Нежіхат Тірякі, батьки Хавви

«Ми з самого початку радили Хавві отримати професійну освіту. Того часу пошук місця для її навчання був нашим спільним завданням. Ми розпитували друзів, обмінювалися порадами. Певною мірою також пропонували їй, куди звертатися з заявами. Але це були лише рекомендації, остаточне рішення вона мала прийняти сама.

Місце для навчання в турецькому банку чудово їй підходить. Вона вчиться обслуговувати турецьких клієнтів, які інколи приходять із зовсім іншими проблемами й питаннями в порівнянні із

клієнтами німецькими. Якщо після навчання або пізніше вона захоче влаштуватися на роботу в інших банках, це напевне буде перевагою».

” Ми раді, що Хавва виросла двомовною. В іншому разі вона не отримала б можливість навчання в банку.

Пошук місця для отримання освіти був спільним завданням для батьків Хавви.

Фунда Салтюрк – здобувачка професії конструктора-механіка на заводі «Форд» у Кельні

Нетиповий вибір професії

У Німеччині є чимало професій, що традиційно вважаються радше жіночими, а інші можна назвати швидше чоловічими. На прикладах Фунди Салтюрк і Ріхарда Акорцу ми представляємо двох молодих людей, які обрали професії, не орієнтуючись на стереотипи. Це відкрило перед ними нові перспективи і принесло втіху, визнання і задоволення.

Фунда Салтюрк рано відкрила в собі схильність до майстрування. Наразі вона здобуває професію конструктора-механіка. Для Фунди важливою була підтримка з боку сім'ї, хоча спочатку батьки й сумнівалися у правильності її вибору.

Уміння працювати руками

«У восьмому класі я проходила виробничу практику – у підрозділі, де працює мій батько. Я пішла туди, бо коли ми від школи знайомилися з різними фірмами і підприємствами, мені швидко стало ясно, що робота руками – це моє. Практика на заводі «Форд» стала суцільним задоволенням завдяки у три тижні – щось ладнати, вимірювати, перевіряти, і все це в комбінезоні і спеціальному взутті.

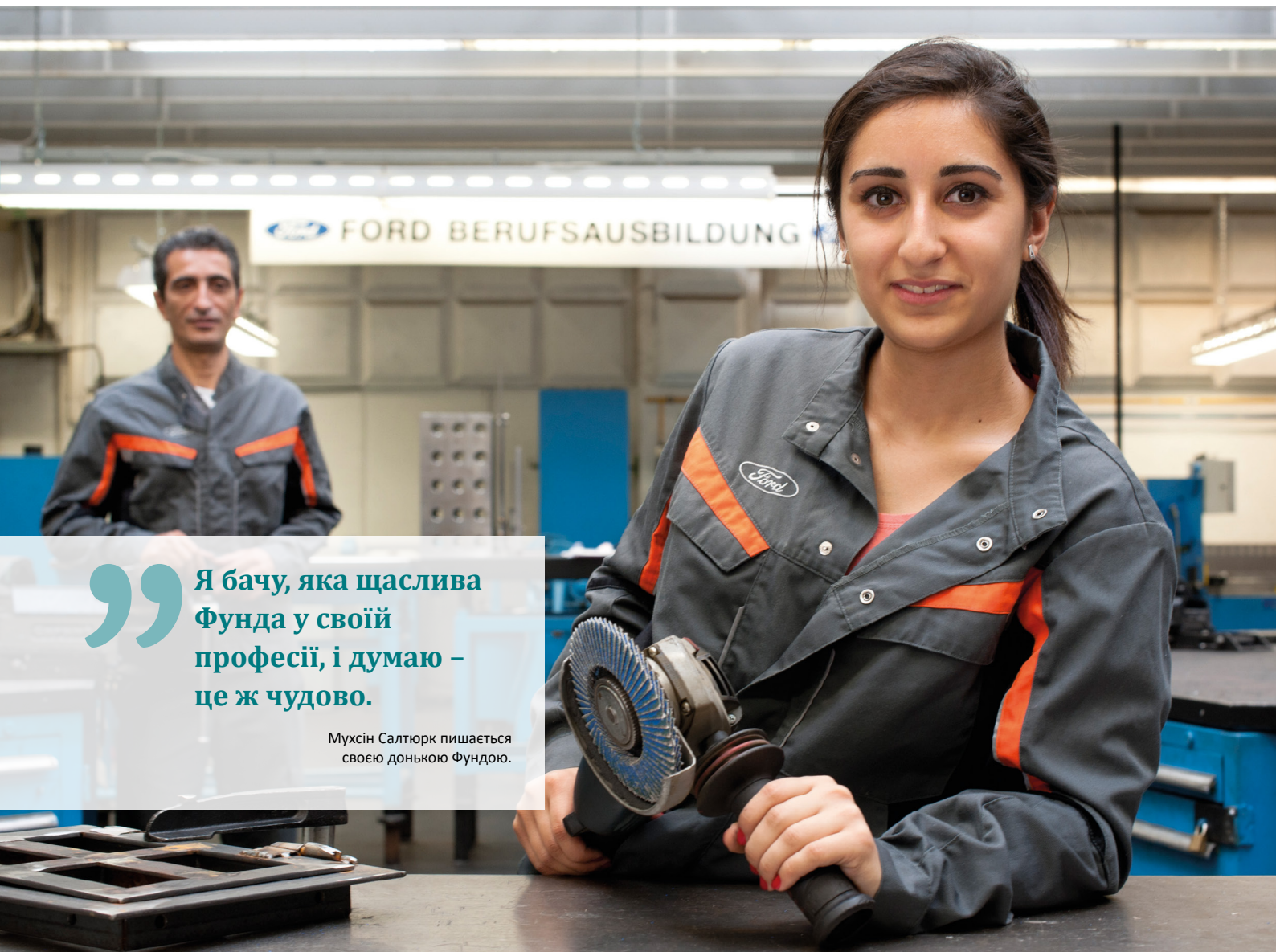
Тож після цього я почала цікавитися, які ще професії є у цій сфері, і вийшла на спеціальність, яку здобуваю сьогодні. На дні відкритих дверей на «Форді» я ще раз придивилася до того, що роблять конструктори-механіки. Це було так круто! Тому подання заяви після дев'ятого класу було абсолютно вирішеною справою, і через три місяці я уклала договір про здобуття освіти. З початку навчання не було ані дня, щоб мені не хотілося йти на роботу. Просто мені це дуже подобається. Також я хочу пройти це навчання, бо знаю, що багато дівчат не наважуються працювати за такими професіями. Хочеться показати їм – усе можливо, на моєму прикладі вони зможуть побачити, що з усім можна впоратися».

Мухсін Салтюрк, батько Фунди

«На „Форді“ я відповідаю за різне устаткування. Коли Фонда проходила практику, я хотів показати їй, що така робота не з простих. Тому давав їй справді важкі завдання. Коли ввечері вона приходила додому, в неї було чорне від бруду обличчя, але воно світилося від щастя. Врешті-решт вона вирішила будь-що пройти навчання саме в цій галузі. Я сказав: «Вирішуй сама, це ж твоє майбутнє!»

Завдяки добрим результатам вона змогла скоротити час навчання на пів року. Я ніколи не повірив би, що вона впорається. Думав – колись їй набридне й вона зрозуміє, що це не жіноча справа.

Але, судячи з усього, я був упередженим. Зараз я бачу, наскільки вона щаслива у своїй професії, і думаю – це ж чудово. Навіть мій батько – йому вже за 75 років – світився від щастя. Він, як і всі ми, по-справжньому пишається нею».

” Я бачу, яка щаслива Фонда у своїй професії, і думаю – це ж чудово.

Мухсін Салтюрк пишається своєю донькою Фундою.

Ріхард Акорцу – здобувач професії з догляду за престарілими у Франкфурті-на-Майні

Професія, що приносить задоволення

Ріхард Акорцу опановує професію в галузі догляду за престарілими. Незважаючи на деякі критичні зауваження, він не змінив свого рішення щодо обраної професії. Підтримку йому надавав двоюрідний брат Мартін Акорцу.

«Я ще у школі знав, що хочу працювати в галузі догляду за престарілими. Розумію, що це радше незвичайна професія для чоловіка. Я зацікавився цією темою, коли підтримував одну стареньку пані з нашого будинку, яка потребувала догляду. Усі мої друзі спочатку здивувалися такому вибору професії, але зараз поважають його.

Просто мені подобається допомагати людям, бачити, що вони забезпечені всім необхідним. Більшість радіє, коли зауважує, що до них прийшов молодий чоловік. Щодо мого майбутнього, то в цій професії є чимало шляхів і можливостей, і я в будь-якому разі хочу залишитися в галузі догляду».

” **Я ще у школі знав, що хочу працювати в галузі догляду за престарілими.**

Ріхард Акорцу доглядає за престарілими у Франкфурті-на-Майні.

Мартін Акорцу, двоюрідний брат Ріхарда

«Я почав опікуватися Ріхардом після смерті його батьків. Ходив на батьківські збори, зустрічався з учителями, цікавився, як Ріхард розвивається. Коли він заявив, що хоче працювати в галузі догляду за престарілими, я на нього уважно подивився й запитав: «Ти це серйозно?» Але це саме те, що він хоче робити, і він іде своїм шляхом. Він вкладає всю душу у свою професію. Я з великою повагою ставлюся до того, що він робить, і з задоволенням підтримую його».

Girls' Day та Boys' Day

Чудовою можливістю познайомитися з нетиповими для своєї статі професіями є так звані Girls' Day для дівчат і Boys' Day для хлопців. Кожного квітня підприємства і фірми всієї країни запрошують школярів до себе, аби познайомити їх із робочим світом. Додаткову інформацію можна знайти за адресами: girls-day.de та boys-day.de.

” Я з великою повагою ставлюся до того, що робить Ріхард.

Мартін Акорцу підтримує свого двоюрідного брата Ріхарда.

Відкрито багато шляхів

Отриманням диплому про професійну освіту ваша дитина закладає важливу цеглинку до фундаменту свого професійного життя на майбутнє. Перед нею відкривається багато можливостей подальшого розвитку й різні шляхи для здійснення кар'єри. Це може бути підвищення кваліфікації, навчання на майстра або отримання вищої освіти.

Підвищення кваліфікації

Підвищення кваліфікації поглиблює й розширює знання, отримані під час професійного навчання. Існує чимало різноманітних можливостей – можна стати техніком, фахівцем з організації виробництва, майстром або сертифікованим економістом. Маючи відповідні документи, наприклад, диплом майстра, можна відкрити власну справу.

Навчання у виші

Після отримання диплома про професійну освіту й успішного підвищення кваліфікації загалом можна поступати у спеціалізований виш або університет, навіть не маючи відповідного атестата.

Підвищення кваліфікації під час отримання професійної освіти

Здобувачі професійної освіти можуть підвищувати кваліфікацію ще під час отримання професійної освіти шляхом одержання додаткових компетенцій. Можна, наприклад, поглибити знання в галузі комп'ютерних технологій і іноземних мов, отримати свідоцтво про спеціальну середню освіту, що відкриває шлях до вишів, або закінчити технічні курси. Додаткова інформація: ausbildungplus.de.

Поруч із цим існує можливість часткового отримання професійної освіти в іншій країні Європи. Організація і фінансова підтримка відповідного перебування за кордоном відбувається через Європейські програми сприяння. Додаткова інформація: na-bibb.de.

” Спочатку професійне навчання, потім вища освіта – саме такий шлях виявився моїм.

Сальваторе Торторичі з дипломами про професійну й вищу освіту має ще більше можливостей кар'єрного зростання.

Сальваторе Торторичі здобув професійну освіту за спеціальністю промислового механіка на підприємстві «Дойтц АГ» й вищу освіту в галузі машинобудування в Кельні

Спочатку професійне навчання, потім – вища освіта

«Я розпочав професійне навчання на підприємстві «Дойтц АГ», щоб спершу здобути практичну спеціальність. Мої батьки на той час назавжди поїхали до Італії, тож мені був потрібний постійний дохід. Я зовсім не шкодую, що вирішив пройти професійне навчання, це було абсолютно правильно.

Після професійного навчання я працював кваліфікованим робітником і одночасно почав отримувати вищу освіту в галузі машинобудування в Кельні – без відриву від виробництва. На жаль, укладений зі мною на рік трудовий договір на «Дойтц АГ» не був продовжений, тож я перевівся на стаціонар. У виші мені згодилося багато чого з того, чого я навчився в рамках професійної освіти. І це була моя перевага перед іншими студентами.

Отримавши диплом бакалавра, я вже як інженер із технічної експлуатації знову подав заяву на «Дойтц АГ», хоча там і не було вакансій. Й одного чудового дня мені справді подзвонили і повідомили, що у них є ставка. Завдяки отриманню професійної й вищої освіти зараз я маю справді добрі фахові знання і прегарні можливості кар'єрного зростання».

Дуальна освіта у виші

Вища дуальна освіта охоплює різні напрямки, і всі вони поєднують практику й науку. Одним із варіантів дуальної форми вищої освіти є поєднання в часі і змістовному наповненні вищої освіти з дуальним професійним навчанням. На сайті [ausbildungplus.de](https://www.ausbildungplus.de) представлено базу даних про дуальні напрямки вищої освіти.

Інші контактні особи й організації

У кожному регіоні є ціла низка різних консультаційних центрів, що можуть допомогти молодим людям у пошуку місця для професійного навчання. Нижче представлено декілька основних інтернет-сторінок, на яких можна знайти контактні адреси в місці вашого проживання.

Шефи у сфері освіти

Шефи у сфері освіти, які працюють на громадських засадах, допомагають молодим людям порадами, спираючись на власний життєвий і професійний досвід. На сайті aktion-zusammenwachsen.de ви отримаєте більше інформації про цю ініціативу.

Служби підтримки молодих мігрантів

У різних містах служби підтримки молодих мігрантів (JMD) надають індивідуальні консультації з питань професійної освіти і працевлаштування. Інформацію про місцезнаходження цих служб можна знайти на інтернет-порталі jmd-portal.de.

JUGEND STÄRKEN по сусідству

Ініціатива зі сприяння молоді JUGEND STÄRKEN надає підтримку так званим педагогічно занедбаним молодим людям, наприклад, молодим іммігрантам із особливими інтеграційними потребами, у подоланні перешкод на шляху до шкільної, професійної та соціальної інтеграції. На інтернет-сторінці jugend-staerken.de ви знайдете відповідний консультаційний центр по сусідству.

Організації мігрантів

У Німеччині існує багато різних організацій, створених мігрантами. Деякі з них надають підтримку під час інтеграції до професійного життя й консультують молодих людей щодо отримання професійної освіти. Поспитайте друзів, чи є у вашому регіоні організація мігрантів, що надає такі консультації.

Сервісні центри KAUSA

Земельні центри KAUSA й інші проекти KAUSA є в багатьох федеральних землях. Вони надають інформацію та консультації з питань дуальної професійної освіти приватним підприємцям, молодим людям і батькам із міграційним корінням. Окрім цього, вони підказують тим, хто шукає поради, куди можна звернутися, аби отримати, наприклад, інформацію професійних палат або агентств зайнятості. Контактних осіб поблизу із собою можна знайти за адресою: bildungsketten.de/kausa.

Інформація про професійне навчання

- Як мені знайти місце для отримання підходящої професійної освіти? Сайт Berufenavi.de допоможе молодим людям зорієнтуватися. Онлайн-портал підтримує у пошуку бажаної професії й покаже шлях до найближчих місць професійного навчання.
- Інформацію й посилання на сайти щодо професійної освіти й вибору професії пропонують інтернет-сторінки bibb.de (див. Berufe) й bildungsketten.de.

Impressum

Herausgeber

Bundesministerium für Bildung und Forschung (BMBF)
Referat Innovationen in der beruflichen Bildung
53170 Bonn

Bestellungen

schriftlich an
Publikationsversand der Bundesregierung
Postfach 48 10 09
18132 Rostock
E-Mail: publikationen@bundesregierung.de
Internet: bmbf.de
oder per
Tel.: 030 18 272 272 1
Fax: 030 18 10 272 272 1

Stand

August 2022 (aktualisierte Auflage)

Konzept und Bearbeitung

Bundesinstitut für Berufsbildung (BIBB)
Arbeitsbereich 4.5 „Berufsorientierung, Bildungsketten“
Servicestelle Bildungsketten: Brigitte Luckhardt
(verantwortlich), Carolin Jochum
Robert-Schuman-Platz 3
53175 Bonn
E-Mail: info@bildungsketten.de
bildungsketten.de

Text und Redaktion

Dr. Sonja Baron, Gerburg Benneker,
Meike Julia Dahmen (verantw.), Katja Dammann,
Nina Giaramita (Autorin), Özgür Nalçacıoğlu

Übersetzung

Dr. Juri Silvestrow

Gestaltung

familie redlich AG Agentur für Marken und Kommunikation, Berlin
KOMPAKT MEDIEN Agentur für Kommunikation GmbH, Berlin

Druck

BMBF

Bildnachweise

CanStock (S. 6, 10, 11); Jörg Müller Fotografie, Hamburg
(Titel, S. 3, 4, 7, 8, 9, 12, 13, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24);
Senior Experten Service (SES) (14, 15)

Der Elternratgeber wurde im Rahmen von JOBSTARTER erstellt, einem Förderprogramm aus Mitteln des Bundesministeriums für Bildung und Forschung und des Europäischen Sozialfonds der Europäischen Union. Durchgeführt wird das Programm vom Bundesinstitut für Berufsbildung.

Der Elternratgeber ist in weiteren Sprachen erhältlich und kann kostenlos unter bmbf.de bezogen werden.

Diese Publikation wird als Fachinformation des Bundesministeriums für Bildung und Forschung kostenlos herausgegeben. Sie ist nicht zum Verkauf bestimmt und darf nicht zur Wahlwerbung politischer Parteien und Gruppen eingesetzt werden.

Довідник для батьків було підготовлено в рамках програми сприяння JOBSTARTER, що фінансується з коштів Федерального міністерства освіти та наукових досліджень і Європейського соціального фонду Євросоюзу. Програма реалізується Федеральним інститутом професійної освіти.

Довідник для батьків можна безкоштовно отримати також іншими мовами за адресою bmbf.de.

Цю публікацію було підготовлено як безкоштовний інформаційний матеріал Федерального міністерства освіти та наукових досліджень. Вона не призначена для продажу й не може використовуватися в передвиборній агітації політичних партій або груп.

